

За більшовицькі кадри

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому та місцевому
Одеського Державного Університету ім. І. І. Мечнікова

№ 2 (276)

П'ятниця, 13 січня 1950 р.

Ціна 20 к.

УКАЗ ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР Про проведення виборів до Верховної Ради СРСР

У зв'язку з закінченням 10 лютого 1950 року повноважень Верховної Ради СРСР другого скликання, на підставі статті 54 Конституції СРСР, яка встановлює, що нові вибори призначаються Президією Верховної Ради СРСР у строк не більше двох місяців з дня закінчення повноважень Верховної Ради СРСР, і відповідно до статті 72 «Положення про вибори до Верховної Ради СРСР», яка передбачає, що день виборів до Верховної Ради СРСР оголошується не пізніше, як за два місяці до строку виборів, і що вибори проводяться в неробочий день, Президія Верховної Ради Союзу Радянських Соціалістичних Республік постановляє:

Призначити вибори до Верховної Ради СРСР на неділю 12 березня 1950 року.

Голова Президії Верховної Ради СРСР М. ШВЕРНИК.

Секретар Президії Верховної Ради СРСР О. ГОРКІН.

Москва, Кремль. 9 січня 1950 р.

УСПІШНО СКЛАСТИ ІСПИТИ — ОБОВ'ЯЗОК КОЖНОГО СТУДЕНТА

Зараз в університеті проходить зимова іспитова сесія. Вона підведе підсумки роботи, проведеної університетським колективом на протязі семестру.

Вже перші результати іспитів свідчать про те, що рівень підготовки студентів в цьому році значно підвищився. Переважна більшість студентів глибоко усвідомили, що відмінно вчитись — це їх обов'язок перед Батьківщиною. Характерно, що тепер не кожний студент починає себе задоволеним, одержавши на іспиті оцінку «добре». Все більше стає таких, які хотіли б знати предмети, які вони вивчають, досконало, тільки на «відмінно». Тому так старанно готуються студенти до кожного іспиту, тому так ретельно проробляють рекомендовану літературу.

Успішно складають іспити юристи. 240 оцінок «відмінно», 153 — «добре» і лише 22 «посередньо» — такі показники перших днів сесії на юридичному факультеті. Студенти цього факультету наполегливо борються за те, щоб провести іспитову сесію організовано і на високому теоретичному рівні. Добре також проходить сесія на хімічному, історичному, географічному та інших факультетах. Студенти виявляють глибокі знання програмового курсу, чимало обізнаність з додатковою літературою.

Передовиками сесії з'являються комуністи і комсомольці. Вони не тільки самі відмінно складають екзамени, а й допомагають в улюблених предметах, запалюють своїм прикладом всіх студентів. На «відмінно» і тільки на «відмінно» складають іспити Сталінські стипендіати т.т. Патлажан, Кухаренко, Збандут, Трофименко, Степанов, Алексеєва, Луньонко, Пашковська, Кожухар, Діненберг. Не відстають від них і студенти Горбунов, Снівак, Бичуч (історичний факультет), Андреев, Дрізо, Богатський, Кірпішова, Бондар (хімічний факультет), Назаренко, Грищенко, Рябова, Петренко (біологічний факультет), Воронцов, Грабовська, Буймиров, Подурець (фізико-математичний факультет), Зиздо, Марков, Коровкін, Щербин (юридичний факультет), Омезнова, Рибачок, Баркан (економічний факультет), Рожецькі, Львова, Височанська, Арат, Рябчук (філологічний факультет) та багато інших. Можна назвати сотні прізвищ студентів, які демонструють на сесії глибокі знання учебного матеріалу. Число відмінників неухильно росте. Це відрадне явище, яке свідчить про те, що студенти розглядають іспитову сесію як справу державного значення, як свій звіт перед народом.

Загалом зимова іспитова сесія проходить успішно. Однак є ще в студентському колективі окремі товариші, які несерйозно поставилися до складання іспитів, не підготувалися як слід до екзаменаційної сесії і одержали на іспитах незадовільні оцінки. Передусім це студенти IV курсу українського відділу філологічного факультету Овчиннікова, Коляда, Гетьман, Маленко, Літвінова і Хорт. Вони не склали іспиту з такого важливого предмету як діалектичний матеріалізм. Цим студентам не може бути ніякого виправдання. Вони кидають тіль на весь факультет, тягнуть його назад. Названі студенти нерегулярно відвідували семінари, не готувалися до них, мало працювали напередодні екзамену. З цієї ж причини не склали заліку з основ марксизму-ленінізму студенти II курсу українського відділу цього ж факультету Горшанова М., Синякова, Чернозуб і Яновець.

Такі явища надалі не повинні мати місця на одному з кращих факультетів університету. Партийна, комсомольська і профспілкорова організації філологічного факультету повинні вжити до цього всіх заходів.

Висока організованість і міцна дисципліна — запорука доброго проведення іспитової сесії. Хід сесії повинен бути щодня в центрі уваги деканатів, партійних, комсомольських і профспілкових організацій факультетів. З метою забезпечення успішного складання іспитів необхідно збільшити число консультацій для студентів, забезпечити чітку і безперервну роботу бібліотек, кабінетів і лабораторій. Парторги, комсорги, профорги і старости груп повинні виявляти слабо підготовлених студентів і організувати товариську допомогу їм. Треба повести рішучу боротьбу з лідарями і порушниками трудової дисципліни, з тими студентами, які будуть намагатися ламати графік сесії або складати іспити нечесним шляхом. Треба посилити агітаційну і політично-виховну роботу під час сесії. Стінгазети, курсові бюлетені і «листки-блискавки» повинні мобілізувати студентів на якнайкраще складання екзаменів. Кожен студент повинен зрозуміти, що успішне складання іспитів — це його священний обов'язок.

Попереду ще дні напруженої роботи. Перед колективом університету стоїть відповідальне завдання — зразково провести зимову екзаменаційну сесію. Дружними зусиллями доможемося того, щоб сесія пройшла на високому рівні, щоб результати її перевершили результати сесії минулого навчального року.

На високому рівні провести зимову іспитову сесію!

ТІ, ЩО ВЕДУТЬ ПЕРЕД

Студенти IV курсу історичного факультету — фурканти історії народів СРСР та історії України — добре підготувалися до іспиту з політичної економії соціалізму. Більшість студентів виявила відмінні знання цього важливого предмету. Особливо відзначили своїми відповідями комуністи. З десяти членів ВКП(б), які склали іспит, вісім одержали відмінні оцінки.

Комуністи т.т. Коломійчук та Іванов уміло пов'язали свої відповіді по питанню про радянський метод індустріалізації з практикою соціалістичного будівництва у післявоєнній сталінській п'ятирічці. Комуніст тов. Трофимчук детально розповів про розширене виробництво в період Великої Вітчизняної війни, ілюструючи свою відповідь численними прикладами. Добре відповіли також комуністи т.т. Покуца і Коровіна, комсомольці Лебідь, Песочинська та інші.

Приємно відзначити успіх студентки Більшан. Вона також склала іспит на «відмінно». Це свідчить про те, що вона в цьому році значно краще підготувалася до іспитової сесії, ніж торік.

Результати іспиту з політекономії соціалізму загалом високі. Вони — яскраве свідчення наполегливої роботи студентів-істориків.

Б. НАЙДЬОНОВ.

На „відмінно“ і „добре“

Напружені дні переживає географічний факультет: іде зимова іспитова сесія. Кожного дня на факультеті можна бачити схвильованих студентів. Хвилюються ті, що складають іспити, хвилюються «убовівальники». А через деякий час полетіють зітхання і ті і другі — іспит складено добре.

На III курсі п'ять іспитів. На підготовку деяких предметів припадає мало часу. Тому студенти готуються особливо наполегливо. Вони склали вже іспити з гідрології та геофізики, причому без жодної посередньої оцінки. Зараз третьокласники посилено готуються до наступних іспитів.

В зимову іспитову сесію на V курсі географічного факультету іспит із спецкурсу «Сталінський план перетворення природи» був самим відповідальним. Кожний студент ясно усвідомив необхідність знання цього курсу для майбутньої практичної діяльності географа, незалежно від того, чи буде він викладачем, чи гідрологом, чи метеорологом, чи науковим співробітником природних заповідників. Випускники-географи склали цей іспит на «відмінно» і «добре».

Перед укладанням іспитів і заліків ведуть на географічному факультеті комуністи і комсомольці. Найкращих успіхів домоглися комуністи т.т. Трофименко, Зубавленко, Фурман, комсомольці т.т. Савіна, Бойкова, Марченко, Хмиз та інші.

Я. КОТЛІКОВ.

Екзамени на філологічному факультеті

На найбільшому факультеті нашого університету — філологічному — іспитова сесія в самому розпалі. Більшість студентів факультету добре підготувалася до сесії і складає іспити в строк і на високому теоретичному рівні.

Так, наприклад, добре пройшов іспит з політекономії соціалізму на IV курсі російського відділу. Студенти цього курсу систематично працювали на протязі семестру і виявили під час іспиту серйозні і глибокі знання. Майже всі студенти склали іспит на «відмінно» і «добре». Жодної незадовільної оцінки! Найкраще відповіли т.т. Аксельрод, Перчик, Кошовалова, Генесіна, Бойко, Марцинкевич, Глік та ін.

Успішно також склали іспит з української літератури першої половини XIX в. студенти III курсу російського відділу. 23 студенти склали цей іспит на «відмінно» і 10 — на «добре». Незадовільних оцінок нема. Особливо глибоке знання матеріалу виявили т.т. Львова, Полнарйова, Савілова. Такий високий результат — наслідок того, що на курсі систематично здійснювався контроль над самостійною роботою студентів, студенти регулярно читали програмову літературу, конспектували рекомендовані критичні статті. Комсорги груп т.т. Полнарйова і Салаван, а також старости т.т. Савілова і Нікітін провели в групах певну підготовчу роботу напередодні сесії. Після кожного заліку і іспиту групи випускають листки — «Блискавки».

На високому рівні склали іспити з російської і української літератури студенти V курсу українського відділу. Добре проходить екзаменаційна сесія також на II курсі російського відділу.

Однак, в ході сесії виявилися і істотні недоліки, які свідчать про несерйозне ставлення окремих студентів до іспитів і заліків.

Так, наприклад, чотири студентки II курсу українського відділу т.т.

Чорнозуб, Синякова, Горшанова М. і Яновець не склали заліку з такої важливої дисципліни, як основи марксизму-ленінізму. Ці студентки не випадково не склали заліку. На протязі семестру вони погано готувалися до семінарських занять, незадовільно відповіли на семінарах. Група, знаючи, що ці товариші відстають, не надала їм дружньої допомоги. Звідси й сумні наслідки. Актив курсу (комсорг тов. Коробко) недостатньо контролював самостійну роботу студентів, зокрема ніхто не звернув уваги на студентку Синякову, яка відставала й торік.

Найбільш прикра подія сталася на IV курсі українського відділу. Тут шість студентів (т.т. Овчиннікова, Гетьман, Коляда, Хорт, Літвінова і Маленко) одержали незадовільні оцінки на іспиті з діалектичного матеріалізму. Це сталося внаслідок того, що названі студенти погано відвідували семінари, не готувалися як слід до семінарів, а отже не готувалися по-справжньому до іспиту. Комсомольська група не приділяла належної уваги відстаючим товаришам. Парторг курсу тов. Семенюк не розгорнув на курсі боротьби за зразкову підготовку до зимової іспитової сесії, пустив справу на самотпів.

Серйозні недоліки є й на I курсі російського відділу. Декілька студентів цього курсу не склали іспиту з мовознавства, серед них комсомольки Фролова і Лимарева. Фролова навіть зробила спробу обдурити екзаменатора, подавши йому чужі конспекти з додаткової літератури. Цей ганебний вчинок мусить бути суворо засуджений нашою громадськістю. Комсомольська організація факультету повинна розглянути питання, про дальше перебування Фролової в лавах комсомолу.

Іспитова сесія триває. Обов'язок партійної, комсомольської і профспілкової організації домогтися негайної ліквідації існуючих недоліків.

В. ТОЛСТИХ,
(наш спец. кор.)

Глибокі знання основ марксизму-ленінізму

Успішно пройшов залік з основ марксизму-ленінізму на II курсі фізико-математичного факультету. Студенти на протязі семестру старанно вивчали програмовий матеріал, конспектували твори класиків марксизму, готувалися до семінарів.

На залік всі студенти з'явилися своєчасно. Особливо глибокі знання першоджерел, пов'язання теоретичних знань з подіями сучасності виявили комсомольці Орлов, Прокопова, Райченко, Рубльов, Воронів, Грабовська, Димчин, Єлагіна та ін. Ці товариші

завжди приходили на семінари добре підготовленими, брали в них активну участь. Їх відповіді є зразком для інших студентів.

На високому рівні пройшов залік з основ марксизму-ленінізму в 1, 2 та 4-ій групах II курсу юридичного факультету. Найкращі знання виявили студенти 4-ої групи. Серед кращих відповідей слід відзначити відповіді студентів Макеєнко, Немеринської, Проніної, Черніківської.

(Наш кор.)

ПЕРЕДОВИКИ ЗИМОВОЇ ІСПИТОВОЇ СЕСІЇ

Відмінник Олександр Зиздо

Олександр Зиздо прийшов до університету ранньої осені 1948 року і подав заяву на юридичний факультет. Невисокий, кремезний, з серйозним і зосередженим обличчям, він спокійно, не кваплячись відповів на запитання ректора:

— Так, хочу бути радянським юристом. Вчитись обцяю добре.

З перших днів занять на факультеті Олександр звернув на себе увагу однокурсників своїм серйозним ставленням до лекцій, до виконання домашніх завдань. Він не пропускав жодної лекції, жодного семінару. Працездатність його була виключною. Він міг щодня після занять просиджувати ще по 8-9 годин над підручником. Наполегливість в роботі виробилася у нього ще з дівинства. В минулому донецький шахтар-стахановець, Олександр вмів поєднувати роботу в шахті з технічною уобою. Вчився він весь час, вчився настирливо, терпляче. Почавши з простого забійника, він незабаром став гірничим майстром і врешті склав іспит на звання гірничого техника. Це коштувало йому багатьох безсонних ночей, але ці ночі загартували його волю, виробили в ньому вміння долати труднощі.

Систематичність в роботі стала непорушним правилом студента Олександра Зиздо. Кожного дня він переривав свої конспекти, кожного дня акуратно конспектував твори класиків марксизму-ленінізму, уважно переглядав додаткову літературу. Штурмовщина напередодні іспитів не була йому властива. До сесії він готувався на протязі всього семестру і вже за два—три дні до іспиту лише повторював найбільш важкі розділи курсу.

Свою першу іспитову сесію в університеті він провів блискуче. Всі іспити склав на «відмінно». Викладачі були дуже задоволені його відповідями — глибокими, змістовними, продуманими.

Спочатку товариші вважали Олександра Зиздо людиною замкнутою, заглибленою лише в книжки. Виявилося ж, що він — людина колективу, хороший товариш. Увечері, після занять, він завжди знаходив час, щоб посидіти в студентському товаристві, пограти з товаришами в шахи або в доміно, піти з ними до театру. Він також брав участь і в громадській роботі на факультеті.

Почавши учебний рік відмінником, Олександр твердо поставив собі за

мету залишитись відмінником і надалі.

— Як вивчати щось — то вивчати ґрунтовно, як складати іспит — то тільки на «відмінно», інакше я не розумію, — говорив він. — Іти на іспит, аби тільки скласти... Для цього не варто було приїжджати в університет.

Перший курс Олександр закінчив з відмінними оцінками з усіх предметів. Влітку він поїхав до рідного Донбасу, відпочив, а повернувшись, взявся за навчання з самого початку семестру. Він ретельно готувався до кожного семінару і колоквіуму, завжди виступав на семінарах. Напружена праця не пройшла даремно. Вона дала прекрасні наслідки. Олександр Зиздо всі іспити, винесені на зимову екзаменаційну сесію, склав відмінно, деякі з них склав достроково, бо почував себе цілком підготовленим. Знання його не залишають ніяких сумнівів. Ми впевнено можемо сказати, що Олександр свого слова додержить — стане хорошим радянським юристом, висококваліфікованим спеціалістом, знавцем своєї справи.

А. ЛАНДА.

В ці дні у читальному залі

Восьма година ранку. Ще вулиці міста не зовсім прокинулись від сну, а тут, у читальному залі університету, вже йде наполеглива робота. Бесіди за столами зайняті, гупружені, зосереджені оочича студентів, скрізь на столах — підручники, книги, конспекти, довідники. Тут працюють студенти філологічного, історичного, юридичного, хімічного, фізико-математичного та інших факультетів університету. У всіх одно оажання — скласти іспити якнайкраще і в свій строк.

Читальний зал настроює до навчання. Не дивлячись на те, що зал переповнений, тут панує надзвичайна тиша, яка порушується час від часу шелестом перегортуваних сторінок. Ми, студенти, часто згадаємо добрим словом наш університетський читальний зал...

За одним столом сидять студентки-випускниці філологічного факультету комсомолки Аня Казарасян, Галина Голубова, Олександра Клименкова і Лялія Крюкова. Вони готуються до дуже відповідального іспиту з історії філософії. Цей іспит буде підсумком того, як вони оволоділи марксистсько-ленінською теорією. Зараз студентки опрацьовують розділ «Ленінсько-сталінський етап розвитку марксистської філософії». Уже повторені праці К. Маркса «Святе сімейство» і «Убогство філософії», Ф. Енгельса «Людвиг Фейєрбах», В. І. Леніна «Матеріалізм і емпірокритицизм», Й. В. Сталіна «Марксизм і національне питання», «Про діалектичний та історичний матеріалізм», «Про основи ленінізму» та ін. Випускниці філологічного факультету йдуть на практичну роботу, володіючи знаннями найпершої теорії — марксистсько-ленінським вченням. Вони будуть застосовувати на практиці при викладанні мови і літератури принцип більшовицької партійності науки.

За сусіднім столом щось старанно занотовує у свій зошит студент II курсу історичного факультету комуніст Дмитро Курносенко. На факультеті його знають як активіста спортивно-масової роботи. Він брав участь у міських міжвузівських змаганнях на першість спортивного товариства «Наука» з гімнастики, очолює роботу спортивного бюро факультету. Громадську роботу він вміло поєднує з навчанням. Зараз Курносенко готується до іспиту з педагогіки.

До майбутнього іспиту я підготувався ґрунтовно, — говорить тов. Курносенко. — Я вже законспектував роботи Маркса, Енгельса, Леніна, Сталіна, а також Калініна, Крупської, Макаренка. Всеюю я законспектував 22 роботи, присвячені питанню

комуністичного виховання підростаючого покоління. Крім цього я прочитав твори А. С. Макаренка «Педагогічна проза», «Вибрані педагогічні твори», «Лекції про виховання дітей», «Про батьків», вступну статтю медичського про Макаренка і ряд інших. Свій трудовий день я розпочинаю тепер о 6 год. ранку і закінчую о 12 год. ночі. Дякуючи моїм спортивній загартованості, я не перевтомлююся. До наступного іспиту я вже підготувався, хоч він буде лише через 5 днів.

Студентка-відмінниця IV курсу філологічного факультету комсомолка Іларія Гясюк ще раз перечитує доповідь товариша Сталіна на XVIII з'їзді ВКП(б). У неї незабаром іспит з діалектичного матеріалізму. Успішно склала вона всі залки. Її доповідь про один із російських — творів Марка Вовчка після додагкової ооррки буде вміщена в зорнику студентських наукових робіт.

Відрвавшись на хвилинку від читання, тов. Гясюк говорить: — Я знаю, яке велике значення приділяється вивченню соціально-економічних наук, зокрема таких важливих дисциплін як діалектичний матеріалізм. Тому я хочу скласти цей іспит якнайкраще.

Навпроти, оля вікна розв'язує математичне рівняння студент III курсу фізико-математичного факультету комуніст Борис Бондарчук. Готуючись до іспиту з диференціального рівняння, він старанно опрацьовує теорему і її доведення. Хороший агітатор, учасник Великої Вітчизняної війни, нагороджений кількома урядовими нагородами, він з солдатською наполегливістю оволодіває теоремами. З такою ж впертістю і завзятістю грім Бондарчук білофінські ДЗОТ'и і штурмував Кенігсберг. В боях з фашистськими загарбниками захистив він своє право на освіту і тепер з захопленням вивчає різні науки фізико-математичного профілю.

До своїх перших університетських іспитів готуються студент I курсу фізико-математичного факультету комсомолець Анатолій Підмазко, який нещодавно склав уже на «відмінно» іспит з хімії, і студентка-комсомолка I курсу філологічного факультету Людмила Азеренкова. Вони також прекрасно усвідомили просту істину, що лише систематична, робота дасть хороші наслідки.

Спостерігаючи за працею в читальному залі в ці дні, переконуюся в тому, що наші радянські студенти — працюючі і наполегливі в досягненні своєї мети. Поважаємо ж ім успіхів у зимовій іспитовій сесії.

М. ШКОЛЬНИК.

ЗАМІСТЬ ОГЛЯДУ ПРЕСИ

Перші „Блискавки“

10 січня перша група IV курсу історичного факультету складала іспит з діалектичного матеріалізму. Систематична підготовка до семінарів на протязі року, серйозне відношення до роботи дали прекрасні наслідки: 17 студентів одержали відмінні оцінки, 5 — добрі і лише 2 студенти — посередні. Через 10 хвилин після закінчення іспиту була випущена група «Блискавка» (редактор тов. Горбунов). Газета надрукувала бесіду своїх кореспондентів з викладачем доцентом І. Перловим. Відмінники навчання т.т. Абрамович та Мінцер поділилися своїм досвідом підготовки до іспиту. Активна участь у семінарах, уважне конспектування першоджерел, а головне, планування роботи та погодинний графік підготовки до екзамену — ось що забезпечило їхній успіх. «Блискавка» викликала великий інтерес у студентів. Вона не тільки повідомляє про наслідки іспиту, а й узагальнює кращий досвід відмінників, навчає, як треба працювати.

Щодня на стенді юридичного факультету з'являються нові «Блискавки» (відповідальний за випуск комуніст Постолювський). Вони цікаві, гострі та дотепні. «Сьогодні на екзаменах глибокі знання показали студенти Багінська, Ланда, Коваленко» — сповіщає одна газета. «Групкомсорг Бурдукевич склав іспит і спокійно пішов додому; очевидно, його не цікавить, як працюють комсомольські групи» — пише друга «Блискавка». «Студенти Возницька та Горська вижджають на «трійках»; посередні знання зовсім недостатні для майбутніх юристів» — відзначає третя газета. «Блискавки» юридичного факультету стали дійовим засобом виховання студентів. Потрібну та відповідальну справу робить студентівський актив факультету. Так держати, товариші юристи!

Регулярний випуск «Блискавок» став традицією на філологічному факультеті. В дотепних карикатурах газети ганьблять студентів Фролову, Коляду, Маленку, які незадовільно готуються до іспитів.

Значно гірша якість «Блискавок» на біологічному та фізико-математичному факультетах. Це, здебільшого, неохайно оформлені листки, де сухо перераховуються прізвіща «передовиків» та «відстаючих». Зразок найбільш незадовільного випуску газет подає «Блискавка» IV курсу фізико-математичного факультету. В першій колонці важко зрозумілим почерком написана замітка, в якій розповідається про наслідок іспиту. Друга та третя колонка перекреслені незграбними стрілками. Ці символічні знаки, очевидно, мусять свідчити, що у рідколегі не вистачило матеріалу. Але вони кажуть і про інше: актив IV курсу безвідповідально ставиться до випуску своєї стінгазети.

На геологічному та економічному факультетах випущено лише по одній «Блискавці». Комсомольські організації цих факультетів, очевидно, все ще звичають «складний» процес випуску газет.

Іспитова сесія — найвідповідальніша перевірка всіх методів та форм нашої учбової і політико-виховної роботи. В організації кращої підготовки до екзаменів, в узагальненні досвіду роботи відмінників, у викритті та виправленні недоліків відповідальну роль мусять відіграти групові та курсові «Блискавки». Це повинні, напевні, зрозуміти деканати, партійна та комсомольська організації економічного, геологічного та фізико-математичного факультетів.

Більше уваги випуску газет, товариші активісти! Більше вогнику, творчі «Блискавки»!

Б. СПІВАК.

Сесія заочників

На п'яти факультетах заочного відділу університету навчається понад 700 чол. Серед студентів відділу 60 проц. складають вчителі неповних середніх та середніх шкіл і технікумів, 30 проц. — керівні радянські і партійні працівники, біля 10 проц. — офіцери Радянської Армії.

З 2-го по 13 січня провадилася зимова іспитова сесія заочників.

Переважає більшість заочників добре підготувалась до сесії. Багато з прибулих старанно попрацювали над

програмним матеріалом і виявили бажання скласти іспити не лише за підріччя, а за весь курс навчального року.

З усіх предметів навчального плану кращими силами професорсько-викладавського складу були прочитані оглядові лекції.

Сесія заочників в цьому році пройшла на високому рівні, студенти виявили значно кращу підготовку, ніж у попередні роки.

КРИТИКА І БІБЛІОГРАФІЯ

НОВИЙ ПОСІБНИК З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Створення повноцінного підручника з сучасної української літературної мови — невкладне завдання українських мовознавців. Доцент Львівського університету І. Г. Чередниченко зробив спробу хоч в деякій мірі задовольнити потребу в такому підручнику. Він почав публікувати свій конспективний курс сучасної української літературної мови. Цей курс має вийти кількома випусками, в яких автор розраховує в стислій формі подати основний лекційний матеріал для студентів-філологів. Ініціативу доцента І. Г. Чередниченка не можна не схвалити.

Перед нами перший випуск цього курсу*). Він являє собою невеличку брошуру, розміром 28 сторінок. Випуск складається з двох розділів: 1) вступу та 2) лексико-і фразеології. Ми зупинимося лише на вступній частині і зробимо деякі зауваження до неї. У вступі автор підручника доводить спорідненість української мови з російською і білоруською мовами, наводить ряд прикладів незаперечної близькості між собою цих східнослов'янських мов. Водночас автор показує і відмінність української мови від російської і білоруської, доводячи, що українська мова

«в своєму загальнонаціональному вираженні — в літературній мові» — крім особливостей, спільних з російською і білоруською мовами, має і свої характерні риси. Він наводить ряд найхарактерніших відмінностей української літературної мови в порівнянні з іншими східнослов'янськими літературними мовами. Як перших, так і других прикладів небагато, але вони досить переконливі. Тільки, на нашу думку, зайвим є у § 1 вступу приклад із словами, що походять з іншомовних джерел. Цього прикладу можна було б не наводити, бо він нічого істотного в твердження не вніс. Щоб показати близькість східнослов'янських мов між собою, досить було і зіставлення слів саме цих мов.

У вступній частині доцент І. Г. Чередниченко дає також коротенькі історичні відомості про слов'ян, посиляється на нові дослідження радянських вчених, викладає погляди видатного радянського мовознавця академіка М. Я. Марра, доводить, що спільні риси в мовах східнослов'янських народів свідчать про давню єдність російського, українського і білоруського народів, колискою яких була спільна східнослов'янська держава — Київська Русь. Автор твердить, що літературна мова Київської Русі була єдиною для всіх земель східнослов'янської держави. Це була староруська літературна мова, в

основі якої лежала тодішня жива народна староруська мова. В Київській Русі розвинулася і писемна староруська мова. Тут автор посиляється на дослідження академіка С. П. Обнорського, зокрема на його відому працю «Очерк по истории русского литературного языка старшего периода» (1946 р.).

Цілком правильно доцент І. Г. Чередниченко вказує, що цю загальностароруську мову ні в якому разі не можна розглядати як давню національну мову російського чи українського або білоруського народів. Він викривляє українських буржуазних націоналістів, які спотворювали, перекручували історію українського народу і історію його мови, намагалися довести, що українська мова ще з VI ст. існувала самостійно, окремо від російської та білоруської.

Однак, в історичній частині автор не позбавився деяких помилок, зокрема у визначеннях. На стор. 8 він пише: «Літературна мова — категорія історична, вона виникає і розвивається в процесі оформлення нації, під час переходу від феодалізму до капіталізму...» Правильно було б сказати: «Літературна національна мова, а не просто літературна. Дійсно, в період ліквідації феодалізму і розвитку капіталізму починають складатися нації. Однією з характерних ознак нації є спільна національна мова, важливіші риси якої стають нормами літературної національної мови. Літературна ж мова виникає ще в умовах феодалізму. Свідченням цього є численні старовинні писемні пам'ятки епохи феодалізму у багатьох народів.

Не можна також твердити, що українська мова зростає тільки на

єдиній східнослов'янській основі, як це робить автор підручника. В українській мові, так само як і в братніх східнослов'янських мовах — російській і білоруській, — дійсно лишилося багато спільних рис із староруської мови періоду Київської Русі, але в кожній сучасній східнослов'янській мові виробилося і чимало своїх, властивих лише їй лексичних і граматичних рис.

Нарешті, характеризуючи основні наріччя української мови — північне, південно-західне і південно-східне, автор також допускає неточність. Він зазначає: «На основі півд.-східних говорів складалась, розвивалась літературна мова в творчості багатьох письменників-класиків нашої літератури...» Цим автор ігнорує значення південно-західного і північного наріччя, кращі риси яких теж лягли в основу літературної мови, хоч і в меншій мірі, ніж риси південно-східного наріччя. Українські письменники-класики користувались саме нормами літературної мови, яка увірвала в себе найцінніші риси всіх українських нарічч. Ігнорувати значення північного і південно-західного наріччя в розвитку української літературної мови — значить заперечувати мовну українську єдність.

Ось декілька зауважень, які слід врахувати авторові в подальшій роботі над підручником. Слід також побажати, щоб вступна частина, в якій даються важливіші положення, була ширшою і докладнішою. При умові внесення відповідних корективів підручник доцента І. Г. Чередниченка буде корисним посібником для студентів.

В. ВІКТОРОВ.

День відкритих дверей в університеті

7 січня в університеті було проведено «День відкритих дверей». До цього дня готувалися всі факультети, кафедри, музеї, лабораторії та кабінети.

З 11 години ранку почали з'являтися відвідувачі — учні десятих класів одеських шкіл. У вестибюлі головного корпусу їх привітно зустрічали працівники університету.

У музеях та лабораторіях біологічного факультету були виставлені експонати, які ілюструють науководслідну роботу кафедр і студентів. Особливим успіхом користувалися зоологічні музеї, а також кабінети зоології безхребетних, ботаніки та дарвінізму. Співробітники кафедр і музеїв та лабораторій давали вичерпні пояснення, відповідали на поставлені учнями питання, знайомили з роботою кафедр і спеціальностями, що їх готує біологічний факультет університету.

У лабораторіях органічної, фізичної, аналітичної та неорганічної хімії були показані прилади, посуд для дослідів, а також продемонстровані деякі досліді. Кандидат хімічних наук Степанова розповіла десятикласникам про умови прийому до університету, про предмети, які читаються на хімічному факультеті, про фуркації та профілі хіміків.

Дві зустрічі з учнями десятих класів відбулись на філологічному факультеті. Про роботу факультету, його відділи та фуркації розповіли учням декан факультету доцент Москаленко та заступник декана доцент Букатевиц.

120 учнів різних шкіл м. Одеси відвідали лабораторії та кабінети фізико-математичного факультету. Були відкриті лабораторії загального фізичного практикуму, оптики, рентгенофізики, радіофізики та інші. В усіх лабораторіях була проведена демонстрація дослідів. У фізичній аудиторії було прочитано три лекції з демонструванням фізичних дослідів. Декан факультету доцент Сюра прочитав лекцію про природну радіоактивність елементів, доцент Демидов прочитав лекцію про вище фото-ефекту та про внутріатому енергію.

На геологічному факультеті завчасно було складено план ознайомлення учнів-десятикласників з геологічними науками, виділено чергових працівників музеїв і кращих студентів-відмінників для бесід з учнями. У палеонтологічному музеї, музеї мінералогії та на кафедрі петрографії побували понад 150 учнів різних шкіл. Учням були показані колекції корисних копалин і електрифікована карта корисних копалин України, ілюструвались зразки мінералів та гірських порід.

День відкритих дверей пройшов організовано. Учні одержали відомості про всі факультети університету, ознайомилися з його музеями, лабораторіями та кабінетами. Багато з них палають бажанням на «відмінно» скласти в цьому році іспити на атестат зрілості і в наступному навчальному році стати студентами університету.

П. ДАНИЛКО.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІ

Дякую за піклування

В листопаді минулого року я заохоріла. Лікарі визначили, що мені потрібне санаторне лікування. Я звернулася за допомогою до місцевого університету. Тут до мене поставилися дуже чуйно і дали мені путівку до санаторію в м. Моршніно. Санаторій мені дуже допоміг. Я лікувалася там цілий місяць і зараз почувую себе значно краще.

Мені хочеться висловити щире подяку нашій рідній більшовицькій партії і радянському урядові за велике їх піклування про трудящих. Тільки в нашій соціалістичній країні існує справжня турбота про людей. Я всі свої сили віддам праці на користь любимій Батьківщині.

Техробітниця Г. БАРАНОВСЬКА.

Відповідальний редактор
В. ЄФІМЕНКО.

Адреса редакції: Одеса, вул. Петра Великого, 2, кімната 17. Телефон 2-62-58.

Друкарня Одеського університету ім. І. І. Мечнікова. Одеса, вул. Шепкіна, 12.